

BIBLIOTEKA

Zakł. Nar. im. Ossolińskich

XVII

4552

u

Kłowski Jakub

E, 18, 561

EXCELSIOR MELIOR
EDILEXICO
EXCELSIOR MELIOR

SUPER HANC PETRAM
ÆDIFICABO.
ECCLESIAM MEAM.

NABOZENSTWO
POWSZECHNIE.

MSZEY SWIĘTEY

Prawdá prosta Prawdžicá,

Korrekturze Štoviánskicę

Pod czas Seymu Wálnego
Wárszawskiego.

Wydane.

W W A R S Z A W I E ,

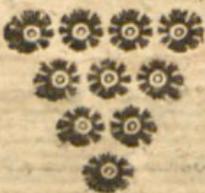
v Wdowy y Džiedžicow,
Piotrā Elertā, Roku
Pańskiego, 1658.

10.735

OSIEC

APPROBATIO.

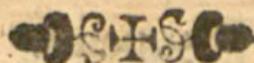
IMPRIMATVR. Albertus Gra
bowksi, Episcopus Ennen-
sis, Suffraganeus Poznani-
ensis die 10. Augusti 1658.

PIVASEA

XVII - 4552 - II

Kv.

KV WIEKSZEY CZCI
ychwale Božey, y Mátki iego
S. Panny Przenaświetszey
M A R I E Y

Odkupienia y Miłośierdzia
wiecznego Mátce Iedyney

Ná Niebiec y ná Ziemi Džiedžicžnocy
y Nieśmiertelney Krolowy Polskiey, &c.
Janowładczych Mázowieckiej.

I A N O W I K A Z I M I E R Z O W I
Z M A R I A L V D O W I K A Gonzá-
gą, zá láska Bożą w Osobie wido-
mcy Krolowcy Niebieškicy.

Naiáśniejszemu Królestwu Polskiemu,
y Szwedzkiemu, Państwu moiemu
Wielce Miłościwemu.

S Wiatobliwcy Naiáśnicyszgo Wászego
Królestwa Państwa Nájzego Miłości-
wego Osobie tę moię prostą z użeniem
poddánskim ofiaruję edyczą. Winzuiąc
iz Naiáśnicysze Wálce Królestwo Państwo

Przemówień.

Nasze Miłościwe, przykładem vpokorzonego Iezusa Pana, na Krzyżu niewinnym swoje niedawno *consummatus passionem*. Zycze przytym áżebyscie z Koroną Państwą twoiego, nad nieprzyjaciółmi Kościoła Bożego, pod którego zostawacie posłużestwem *in hoc Signo Crucis prædestinatae*, y pod ta chorągwią, niewinney zelzywie Weroniki, *encomia y trophyæ victoriae y tryphu Cælo & terræ* pożądanc, w krotce otrzymali. Ktora to Weroniká, to iest. Osobá *expressæ in vobis Dei præsentia*, na Krzyżu Naiasnicyszczey waszcy niegdy pásyi, dla miłości ludu swego podjętey, gwoździami taimnic Męki Pańskich przynitowana, y *infine operis* Koroną głowy iego Świętey vwieńcowana, *& cum privilegio D�isico*, zapięczętowana iest. Chrystus Pan Krolom będąc wybranym, od wybranego Ludu dał się vkrzyżować, a Naiasnicyszcz Wasicz Krolestwo Państwo Nasze Miłościwe, clementią swoią, nad wielu quondam złośliwemi, *exemplum Crucifixi Domini, delicia Crucifixorum* (przed swoją Oyczyną omawiających Patronow) oświadczenie raczyliście. bo zemsty żadney ale wszystkim vpokorzonym amnestią daliście Oycowsko Maćierzynską. Cierpliwym tedy wam, *secundato imperio, Deus exercituum, Rex gloriae, Dominus Dominantium, iteratim iáko* Mátkę swą Janowi, tak y to Mątki swcy icdyne

Przemówā.

dyne Królestwo, oddał w dożywotnią zwierchność y opickę. Prosiem tedy gorąco Mąciestatu iego S. áżeby w pożądanym y dług fortunnym zdrowiu szczęściu y błogosławieństwie S. Naiasnicysze Wásze Królewskie Rządy opatrował, Niebieskim rątunkiem swym, żeby (pod ten czas) starodawna Oyczyna naszā, *ex culpa sua* przed Bogiem *connicla*, y z tąd iuż do śmiertelnego Kalwaryę bliska, zá przyczyną Naświętsey Panny Bogárodźicy, á *meritis* Oycowskò Maćierzynskiego Naiasnicyszego Wászego picczołowania, *ad vitam suam auternam* powrócona byłā. A z wlaſczā my pod Prusiami Wižnianie (iako ossa arida) z których ograniczny fashiad, *impune semper* krew *ex venis* rostoczył y ták Rok przez jedenaście Niedzieli *continue* pod Wizną obozuiąc do ostatka *ex neruis vitam* wyssał, których *cum anima & corpore* Większą częśc miasto Bárabaszá Tatarzy zábrali, žeby tandem aliquando, w tym ostatnim opuszczeniu ; Orzeł biały, o nas Imieniē Królowey Niebieskicy, y icy zwierzchności tytułem, w intenticy Wászey Pánskicy vkoronowany, á dyamen-tami w tey Koronie żywemi Iana Kaźimierza Krola Polskiego vbogacony, y o więźniach Powiatu Wiškiego pomyślił y obmyślił vswobodeniu : żeby nas głodnych ten-że Orzeł Naiasnicyszego Wászego Króle-

Przemówā.

stwá PP.N. Mćiwe^o, iáko miłoścerny (Chrysostoma Páná effigiem, in charitatu candore re
presentuający) Pellikan pokármem z pierś
twoich, wñopku dojrzałym ożywił Oycowisko. Ażebý iáko stráconą owieczkę swo
ię, w poczcie innych gornicyszych, ante si
num & cor peclue ġ̄ suum przyiał miłośćciwie
A my iteratim za fortunne pomyślności, j
successus Páná Bogá prosić będzie, a żebý
nie tylko wszystkich nieprzyjaciół Oycz
zny, álc by tež y lunam Othomanicam proscą
bello pedum Naiasnicyszgo Wászegó Króle
stwá, firmis poddał fæderibw, a żebý in Petri
meritorum Naiasnicyszgo WW. K. P. N. M.
Ecclesia Christi exaltata byłá, boć conuenit Kró
lestwu ná źiemi Polskiemu, z Nieba Kro
lowcy Polskicy conforme scabellum: fladom
icy Przecnaświetlszym Pánienskim, anitem
substratum, Co day Pánie Bożc in effectu
A ná tych miast ia te pierwiastki editicy mo
icy y z sobą sámym w Oycowisko Mácie
rzynską Naiasnicyszgo. Wászegó Króle
stwá Państwá Moiego Wielce Miłościwego
protekcją iteratim dedykuię iáko

wierny zawsze choć mało
pozyteczny y naniżizy
poddany.

Jákub z Glinek Howski
Prawdzic.

Inten-

Intentia Autoris.

Stárodawnych Przodków naszych służba /
 Bogu y Młitce iego Swietey stateczna by-
 lá/ a zwłaszcza (gdy Martis labor pozwalal)
 tedy w Kościolach osobliwa y nieodmowna by-
 wała / bo y znaczeni Szlachta/ z triumphalnym
 Davidem wolnemi głosami swoimi (wzloto-
 wolney cnocie) Choralem Mszy S. śpiewać
 non erubescabant. Sa tego dowodna pámia-
 tka Chory te wielkie/ a nawet y po Parafiach do
 tąd pozostałe/ iesť y w Rancellaryach do tąd ca
 praxis (arcano Dei zatrzymana) iż ante quā-
 uis inscriptionem & jurisdictionem, tedy cur-
 rentem vel elapsam Dominicam lubo Canta-
 te, lubo Inuocauit, lubo Domine probasti me
 lubo Misericere z choralu zapisując. Co polityka
 zas zniósłā/ wstydzą sie bowiem accommodować
 Krolowey swojej w Liebie / ręcey malunt
 światu applaudere, nie dają cedy że choć
 lada nieprzyjaciel zagra/ co iego piosenke śpiewa-
 ia y skaczą. Teraz tedy gdy Furor Dei instat,
 co wiedzieć iesli in hoc presenti Augusto, z
 Pšenica konku związać in fasciculos nie kaza/
 pokosiroły nas grzesznych wprzod kosa Woro-
 wa. Iż tedy dignos fructus penitentiæ z Lini-
 witami nie czyniem/ Wierzę tedy o Mszy Swie-
 tej na note dwójaka złożone/ naprzod dla siebie
 w domu/ a zas po tym y dla siebie Czytelniku

Intentia Autoris.

złożylem. Bo ex Approbatione Sedis Apostolicæ, & reuelationibus Sanctæ Brigitæ. Simplex quoq; memoria Passionis Christi plus homini adfert quam si in pane & aqua annos consumeret, quam si ad sanguinem se flagellaret &c. Aze celebrans Missam Sacerdos, in persona vniuersæ Ecclesiæ, Osobie Chrystusa Pana wykonywa pokuta/y Meki iego zaſluga. Zaczym słuchacze Nszy Swietey/gdy iſ roſpamietywają wcalewiernych tajemnicach Zywoṭa/ Smierci/ y Odkupienia P. Jezusowego; augent meritum pænitentię exoluendæ. Czego sobie naprzod/ a potym y každemu Wierzeniu žycze.

“**WY**

WY

W Y K Ł A D

M S Z E Y S W I E T E Y

Spiewać sie moze ábo iako O Gospodze uvielbiona, ábo
iako pieśn o S. Francijsku.

W Imię Oycá niebieskiego, T z Sy-
nem Duchá Swietego. Ktorzyma-
my tey Mszey słucháć, Chćieymyś iey
wiernie wyłucháć.

Naprzod gdy sie Xiadz ubiera, To się
(wiedzmy) w tym zawiéra. Iako Bog
Syn z Bogá Oycá, Rodził się wiecznie
bez koncá.

Zás gdy Lucyper był stracon Z niebioß,
á do Piektá wtracon Adámá stworzył
Bog z gliny, Co z grzeszył z Ewy
przyczyny.

Smierci wine ná nas wciagnat, Zaczym
Bogá z Niebá ściagnat. Bo rowna Oy-
cu Osobá Do pokuty się podoba.

Xiadz z Zákrystyj wychodži z Kielichem, Bog Syn tež schodži Z niebioſſ, w Žywoſ Panny Czysty. Statſie ſmiertelnym Wieczysty.

I N T R O I T.

Znaymyſ tedy winy w ſobie, Vkorzymy ſie tey Osobie Co z wálney grzechow Ciemnoſci, Swiat przywiodł do ſwcy ſwiatoſci.

Náſá miná Iczu Pánic, Zesmyć grzeſni niestánic Myſla, mowa, y uczynkiem, Day nam odpuf, z odpoczynkiem.

+ Po niewoli tego ſwiatá Wroć nam ſtare ſwiete lata. Day miłość w tobie ſtateczna, Y rádoſć wſkrzeſ Duſſom wieczna.

Gdy X. potym wſtepuje do Ołtarzá.

Odeymyſ w nas nieprawoſci, Y zamžieſte z grzechow złości Przez Márk

Two

Twoicy przyczyny Teraz y w śmierci go-
dżine.

Wy Święci (ktorych tu Kości) Cátowat
Xiadz z powinności W portatelu; tamże
w Niebie Bacžcie o náscey potrzecbie.

Kirycleyzon wołali, Wodchtá-
niach wielcy, y mali. Wieženia tam przy
Adamic, Ponoßać w ciemności iamie.

Gloria in excelsis Deo.

Chwalc Boze w wysokosci, Národzon
w Ziemskej niskości, W stáyni między
Bydlat dwoyma, Oddal od nas trwogi
z wojna.

Daj nam Swietą dobrawola, Vgás w
nas grzeszną swawola. Nicch tie wßyscy
chwalem spolnie Ochotnie, wczesnie, y
zdolnic.

A zá chwale twa y dáry, Džiekac
badž wiecžna bez miary, Oycže yz Sy-

nem wspołności, w Duchu Świętego jedności.

Przed Ewangelią.

Wy słuchaj nas Ojczyzny, Ojcze proszę (nie z swej siły.) Lecz w Imie Syna twoiego Modła Kościoła Rzymskiego.

Coś przeczy Pismu Świętych Twoich, Donas pisał Ludzi swoich (Acz niegodnych, y niewdzięczych) Z tych Madrości wieczne wdzięcznych.

Daj nam te wszelkie nauki, Prosto iśćcie procz wszelkiej sztuki. I trzymać się ich powolnym Sercem, w tobie dobrowolnym.

Do Ewangelię.

Zegnaj F Rozum naszcy myśli YF Usta y F w Sercá przysli. Twe nam Jezu przeżegnanie, Pełnić pragniem twe Kazanie

Kredo.

Wierzem w Oycá Stworzycielá, X w Ie-
zusá Zbáwićielá. Ten bedac Bogiem
przed wiekiem: Stat sie śmiertelnym
Człowickiem.

X ná swoic święte Boſtwo, Wžiat Czło-
wieczenſtwá uboſtwo. Z Czystey Panny
narodzony, Pod Piłatem umeczony.

Stapitže do piekłow potym: Wierzmy,
iawnie styſac o tym. Bo stamtad Oyce
wzwiodł z soba, X zmartwychwstat z
taž ozdoba.

W niebioſſa zás potym wſtapił, Duch
Święty na Voznie ſtapił. Zebráne z
Mátką Przeczystą, w Bogu miłosći
wieczysta.

A z prawicy Oycá ſwego, Wſyfek lud
do Saduiego Zmartwychwſiānic: y my
Zniemi: Co ieſſče teraz zyiemy.

Wierzamy w Duchá Świętego, w Wie-
rze Kościoła Rzymſkię. Takż w Świe-

tych obcowanie, T ciat z umartych powstanie.

T w Kościelnego rozgrzeſenie, A potym w Dusze zbawienie. Za modla Matki jedyny, T z Babka Boſkicy Rodziny.

Do Offerty.

Przyimis Oycze mitoſciwy, Okup z nas swiatobliwy. (w Ofiarze tey) Syn twego Rownieć Boſtwem wcielonego.

Ktorego Ian chrzcić w pokućie Niewinnego w Boſkicy cnoćie. Zaczym Pan poſciel na puſczy, A zaś obiawiſie tluſczi

Niech przez to Twoie martwienie, T Krwi na Krzyzu stoczenie, Grzechow trady omyiemy, T złość z serc náſzych zmyiemy.

Pod czás Seymowy.

Zwiaſcza przy tym z gromadzeniu Seymowym náſzym rádzeniu. Niech byſmy

już o to dbali Czymbysmyc sie podobali
Prosimyś tu Duchá Swietego, O Nay-
świetse dáry iego Abyśmy godnymi byli,
Juſz przy tey Mssey Swietey chwili.

Uprosić o co prosiemy, Gdy rece z Xie
dzem wznośimy. Laczac z Kaptán-
ską godnościa, Zadze náſſe z pokor-
nuścia.

Dajnyś Boſtwu te Ofiáre Za grze-
chow náſſych niemáre Abyśmy w pokolu
Zyli, T Bogu wiernie słužyli.

Do Præfaciey.

Przez wſyłkie wiekow wiecznoſci Chwal-
my Bogá z wſcey miłoſci Ták iák Swie-
te iego Boſtwo Chwali w Niebie Swię-
tych mnóstwo.

Wziaszy tedy wſercá Bogá: Niech
wſtepuje náſſa drogá: W niebioſſa gorne
do innych, w Bogu jednoſcia powinnych.
Ktorzy przez Syná Božego: Chwala
iſtnoſć

istność Bożtwą iego, W jedności trzech
Boiskich Osob, W taki z Aniołami sposob.
Święty, Święty, Święty, Pánie: Ozá-
nac niech nie ustanie, Raczże ty Kościot
swoy wierny, Podwyżsac Bog miłosierny.
Zyw Alexándrá Papieża, T z nim Janá
Kážimierzá A Polskieu násseynierzady.
Przemieni z twey Madrości w Rzady.
Nas zás twe Iezu poddane, Przez
twoie Święte Wybráne, Przyimi w Bo-
skie opatrznosci, Znioszsy z nas strza-
towych frogosci.

Do Elewátiey.

Ktoryś sie w tym Sakramencie, Poślu-
bić krzyżowej Mece. Przed ktorym oku-
tem drogiem, Iak przed żywym nászym
Bogiem.

Padáiac (prosięm) Cie Boże, Niech nas
twa reká wspołoże Przeciwko nieprzy-
jaciółom, Co nas zdeptali iako tom.

A iák Lotras poprámicy Zbávit; y
Mátce Dziewicy: Oddałeś Janá wo-
picke, Ták tež przez twoja Iczu Meke.
Zlituy sie twoim Oycostwem, Nád ná-
Bym grzesnym śieroctwem. Aby nam
twoja Mátka czysta, Byta Mátka iuž-
wieczysta. Niech vydžiem z grzechom
lewicy, Przytwey sie rządzac prawicy.
Przez Mátki tweyże przyczyny, Aż do
śmierTELNEY godžiny.

Po Elewácyi Memento zá Vmárle.

Tym zás co dotąd pomárali, Co fie iuž w
Ziemizáwárali. Co ćiepia Czyscowe meki
Dodaj mitośierdžia Reki.

Prośiem ćie przez twoje konania, Ná krzy-
żu z Duſſe wzdychania: Niech przez
twoje śmierci gorzkości, z Czyscą wniad
Rájskie wlości.

Zá Wieźnie.

Zátych zás co ich do Hordy Zagnaty Ta-
társkie mordy. Gdy Prussem pofolgowa-
no Przez co swoich w plon wydano.

Prośicmy Boże jedyny, Przez Matki
twoicy przyczyny. Zwrocze ich zdrowo-
zmiewoli, Do domow ; z twey Bożey moli-

Nobis quoq; peccatoribus.

Zás iako prosił Lotr prawy, Prośiem wey
rzy w nasze sprawy Ktore dotąd przed są-
dem twoym, Przegrawalim złoczyństwem
swym.

Oskarżytá nas swamola, Skarata tež nas
miewola. Boś nas Woyna wiąrołomnych
Zniſcžyl až do lat potomnych.

Stalichmyć sic inž igrzykiem, Wszego
światá našmiewiskiem. A nasze mizer-
ne rády, Zmacity prywat złych mady.

Inž natym krzyżu pomrzemy, Jeśli Cie-
bie nie vyrzemy Do pomocy w tcy go-
dzinie

dźine, W kturey Polskā iuż iuż ginie.

Præceptis salutaribus moniti,

Co źyiac Pan Bog ná źiemii, Złożyt, chętnie tu wſpomniemy Słówá te Boskiey madrości Mowiąc z Xiedzem w na božności.

Pater noster,

Oycze náss z Niebioss, day godnie, O plákiwáé násse zbrodnie Nicch od nas two święte Imię, Ma świątość wiecznię jak ninię.

Badź nam obrónca w niewoli, Oducz nas ciesskiew sweywoli: Nicch twoia stanie się święta Wola w nas, nie złość przekleto.

Day nam twoic pożywienie T ciat y duß wyżywienie Zał zá grzechy z rozgrzebeniem A nickarz z Czartow skuſeniem Wybawże nas y od złego Od Moru z Woyna wálnego: T od nieprzyjaciół

ſkody Niech cie chwalem bez przeſkody.
Pax Domini.

Spraw to przez Káptánskie ſłowá, Aby
od tadi náſsa głowá Trwog žadnych w dnu
ſsy y w ciele Nie znáta, ale iuž ſmiele
Pokoy zwierzchny y zewnętrzny Miá-
tá do chwały twey wieczny: Niech be-
dzie Synmi pokoiu, A zwyciesmy
w wiernym boiu.

Gdy X. Hostya díeli.

Teraz Boſkie Ciáto twoie, Podzielone
wczęſtki swoie. Widzicem od Xiedzá
naboznic, Lecz wierzem o tym nie-
zdrožnic.

Iż ty w káždey czáſtce Pánie: Cályś
ieſt Bog nieustánic. Rozmyſlaiac iák w
odchłanie Wſedſsy wywiodłeś Ziemiánie.
Oycze náſse wzmartwychwstanie, Przecz
wroczyſte powstanie. Gdys ich Duffa
twoia zmocy Wydárt z piekiet w Wiel-
kiey noc.

Agnus

Agnus Dei, y z Kommunią Duchowną.

Przy tym cie Báránku Božy Prośiem,
i užże nas wspomožy: Złożyc Ciało two-
re święte, W grobowce Duſſ nie przekleć.
Gdžie nam day czystym sumnieniem,
Swego zbawienia pomnieniem, Záskle-
pić cie w sercach wiecznie, T Žyć tam
z tobą bezpiecznie.

W cyrzy ná nas iák ná Piotrá, Iakoś spoy-
rzať y ná Lotrá. Mow słowo do nas
z lutości, A my się cisnąć z miłości
Ośmielem Iezu do Ciebie, Przyimować
Cie w Boskim Chlebie. Acž Káptánska
Kommunia, Jednák iedna z serc unia.

Po Kommuniey.

Chwalać za Twę Zmartwychwstanie,
W nicioss wstąpienie Zestanie: Duchá
Świętego z pociecha. T z wiežna mier-
nym uciecha.

Day-

Przed Ite missa est.

Dayże nam tych Rozestáncow, Rzym
skicy Stolicy mieszkáncow. Postuſnie iście
x nánki, Strzedaž sic Harezyi z téy ſtuki
Ku Benedykciey.

Podobay ſobie mieſkánie, W nas Jezu
iuž nieſtánie. Błogofław nam w Imie
twoic, T dāy ✠ przeżegnánie swoie.

Do Ewangelyey S. Ianá.

Krzyżowy Synu Márji, Ná opoce Kál-
máryi. Z Orlim pocztem Święty Ianis.
Modlſie zá Polskie Ziemiánic.

Kánderzu Madrości Boſkicy, Sygnet
Orlá náſsey Polskiey, Dla Matki Bo-
żej czci, z chwala: Odysč̄ pod straž-
twoie cátę.

Niech SŁOWO piſania twoego, Nas
do Oycostwa ſwoiego: Zá ſiry przyimie
rodzonc, Swę Smiercia wiecznic zro-
dzonc.

Káži.

Rażomierza Królewicu, Polski Święty,
Dżiedżicu. Ty bądź Hetmánem
fortunnym, Dotad nam ách niefortūnym
Przez te święta Promocya, T wielmo-
żna instancya. Tobie supplike oddáiem
Te ; Zec się cále oddáiem
Panno Maryja Przeczysta, Królowa
Polska wiczysta. Naświetſa Bogáro-
džico, Wybrána z Džiewic Dziewica.
Spuść oczy twoe miłosierne, Ná Pánitwa
Polskicy mizerne. Bo znowu Syn twoj
zgniewany, Zádáie nam plag swych rány
Od strzał powietrza, y Woyny: W czas
nássieſt inż niespokoyny. Przyczyń sie
Ludwiko Święta, T Bądź nam Patron
ka wžięta.

Aloizy Błogosławion, Tytułem Gonzá-
gi wstawion: Zá náſe winy bezbožne,
Ztacz swe modlitwy nabožne.

Zwssytkiem Święcimi w Niebie, Niech

nas tâskâwie do śiebie: Bóg z Mátka
swoia przygárnice, Nie trácac nas mgnie-
wic márnice.

Chcemyć się odtad popráwić, T wiernie
wpokucie spráwić. Bo či co sa inž po-
márlí, Stužby žywcy bárwe zdárlí.

W ktorcy my Tobie stužemy, Do tadi,
(chočci sie dlužemy) T zá zmártlych
z Mátka Ciebie, Chwalac was Pán-
stwo ná niebie.

Chwatáš badž Bogu žywemu, w Troy-
cy S. Iedynemu: Oycu Synowi Božemu;
Takže Duchowi Swiętemu.

Koncept ná poćiechę Ko- rony Polskiey.

V E R B U M zowie się Syn Boży, Pan Ie-
zus, Bog y Człowiek.

My iestesmy Narod Słowiáñski, bierzmy sz-
tedy od SŁOWA tego W C I E L O N E G O
dedukcyą.

A nic tylko Iesu Nomen àlc tež Iesu vitam, in
humis

humilitate, & consummatione præceptorum Dei, interne
& externe, káždy według stanu swoiego zá-
choway.

Takci będžiem wybránym Ludem Kro-
lowey Niebieskicy, y Polskicy: będžiemy
Synami icy iednorodzonemi. Nie da nas
też Krolowa y Mátka ta więccy w posmiech
Narodow Obcych, y Świata wszystkiego
opprobrium, & in abiectionem plebis.

Consideratie Potrzebne.

P Od czas Seymu Roku 1655. było (pa-
mnictwem) stłysec o takim widzeniu na
Niebie inter cætera. Serce było w kto-
rym Micz̄ utopiany byt, Seym iednak na
ów czas remisie odprawiał się, fakcyi y
prywiat pełno było, stroic y zbytki y nade-
tości gore miaty, oppressi y zniſczeni
bracia, żadney pociechy y respectu niemieli.
Successit tedy nieprzyjaciel in vi-
scera Regni, serce owo Polskie nigdy
nie podeyrzane, samo obuium, powol-
nie stawiło się wdedyta nieprzyjacielska.

Nieprzyjaciel tedy sine ullo sudore,
miec̄z swoj in corde Poloniæ (Ma-
żouiâ) to iest w Wárssawie utopit był.
Owe stroje zbytnie porábował. Což? in
desperata salute Patriæ, znowu
Pan Bog experiri nas raczyt, ieſliby-
smy my znowu post eas plagas, do
pokuty, do upokorzenia sie, y do Rzadu
powrocić sie chcieli. Restituit nam
znowu wybranemu ludowi swoiemu, Wy-
branego Pána, ale iakie były cunctati-
ones, y remissi modi (znoſſenia
Nieprzyacielskie*) w nas, przypomnieć so-
bie pogrom náPrádze Szwedzki. Ale y te-
raz iesscze do tād serce to náſſe crudele
jest, y prággnienie ma zguby swoiej, bo iſ-
kosmy my przed tym tempore pa-
cis, bella non præuidebamus,
tak y teraz gdy sie troche učiſſyto, in hac
malatia præsenti, gdyſie iesscze tā
randa

ráná serca Oyczyzny Náscey nie zágoitá,
iáko remisse consilia Scymowe ida,
iákoby to cudza Žiemie nic nas affice-
ret malum: gdžiesmy sie wprasum-
ptiách nássych upokorzyli? tenžec widze
luxus, iák ná kupcyki spojrzať, bo wie-
le ich nierowna máiac intrate wornaciki
y wblawaciki, iáko ná weſele, co džien sie
przybieráia, áß y niebo wšrzod látá codžie
ptáčce, z Pánem Chrystusem nad hárdom
Jeruzalem, gdžie teraz Kościoly Bože
zruinowane, micc moga restauracya gdžic
Appáraty y Srebra Klaſtorow zábranie
reſtituentur, y owszem gdžie kto mo-
že kogo zedrzeć y vkrzywdžić, to thæ-
ſaurifat ſibi pñnam & pecca-
tum iniuriæ. Ptacz vkrzywdzo-
nych nas, Niebioſſa przebia, nec eſt
qui respiciat & cōfoletur nos.
Wiežnie miasto nieprzyjacielá w Tatar

Martyres agunt, a niemāß tego ktor
ryby sie litowat, y miat zmitowanie nad
Bracia y Krmia swoia, przydatem tedy
Orłomi białemu adinstar serca ex
obiecto pectoris, pro speculo
exemplorum suorum.

Zoylowi.

Powiadasz iż dosyć nabożeństwa do tąd bylo
pod czas Mszy Swietey/ y ia toż powiadam ale
wiedząc o tym iż rzadki był co bedac na Mszy
Swietey słuchał iey/ bo ieśli intentia iego nie by-
ła do rospamietywania Odkupienia y Zbawienia
swoiego ten sine fructu & lumine wracał sie do
Kosciola. Zwoli tedy Duchownych Kosciola
Bożego/ tłumaczyć to wierszami przedsiewzięciem
y wytłumaczyć wsy ad censuram Ecclesiae po-
wolnie poddałem. A lubom iest swietcki y i-
ko z grzesnego mogłes często nie dobre mieć przy-
kazy na tec odpowiadam. Trzymaj sie ty
swoich spraw a cudzych iudicium Dco & Re-
gi day Jac serdecznie boleje wezjym sie znani być
Bogu moim wiñien y nieprawo Co zaś iest po-
bożney kompozycyey/ to iest iako ewa Rzeka kro-
ta niegdy choć z zechlego żywiołu żrzdła zdro-
we y słodkie prowadziła/ y prowadząc mino niey

Anyol Czlowieka iednego Chrzciscianskiego piec
mu ia kazal/ Zaczym y ty przestawisz obmowy
kaczyci Boze day zdrowie piy rzestoten Kielich
Meki Paustiek reccollectis Chrzciciliansis a nie
bedac molestus Blizniemu.

Pro Coronide operis.

N Alczeste wielu o Sukcessorze przyflym dy-
stury z ktorych iedni tego drudzy owego
Narodu y Wiary Pana żyzyli/ wspominam
me Historia z Pana Jezusowego y Matki iego
sywota że gdy przed Herodem (arcana Dei spie-
lujacym y zmieść pragmacym) Naswietsza Pan-
na vchodzaca/ w Kościele iednym Peganiastim od-
poczyneła: Ażci in ipso eius Sancto ingressu,
dwoe baliwany tezaśc/ rwać/ y rozwalić sie muisiły

Co y my/ in effectu, w tym dziedzicznym
Krolestwie Naswietszych Panny Matki Bożej /
wznalismy/ bo lubo (ex publica Patriæ cala-
mitate) ultra fines Regni, przed Balwanami
Wiar obcych/ Orłowi Naszemu cum suo ma-
nipulo Regali, vstronic sie przyslo: a zatym
Nieprzyiaciel/ totis viribus, & consilijs, prze-
iol byl Regni viscera: Wszakże ażby Orbi v-
niuerso, & Æternitati, patcat: że ktorych w
osobie Chrystusa Pana/ Kościół Bożej Rzymiski/
po wolney vnxit y Koronowal Elekcyey; sa to
i/ quos Deus assumpsit, quorum nomina &
& imperia, honori & venerationi, w Koro-
nie

nie Matki swoiej przelożyl/ y z tadei tež oni nad
wselką moc obcych Nieprzyjaciol poteg māia być
przekładani. Bo w tymże Roku/ po vstapieniu
Państwa Naszego/ imperia illa violenta, acer-
ba Suetica non perdurauerē gdy ci alta pete-
tes y Mente cordis sui depositi potenter de-
sede a znowuſ ſ w Warszawie y w Krakowic
Naszymieſte Królestwo Nasze Państwo Miło-
ściwe Deus przywrociwy exaltauit humiles
in vidicationem da Pan Bog omnium abla-
torum & auulſorum.

O Wiekopomnych záſ latach y czásach drudzy
wroža to o tym to o w tym Pánie alec non eſt
noſtrum excedere in his quæ Deus in ſua
potestate reliquit wſakże pie credendum je
Rogata žadna głowa ad ouile Eccleſiæ nie-
znajaca ſie y Koſciolowi Božemu nieprzyjaźniam
cum Imperio Królowey Niebieſkiey dluго w
Polsce ſeſtumulari niemoglaby Boć wolno Pań
Bogu nas ktorzy mniewy abo wiecęy winnisiwy
znoſić multis flagellis ſuis, ale titulus & poſ-
ſeſio Reginæ electæ, & in Cœlos 2ſumpta
choć omnia w Polsce transibunt tedy iey im-
perium non pertransibit, boć ona iako Matka
chrwacy/ diademę & honorem ſuum nemini
dabit.

Kompetitorow tedy obcych zmioſzy de inter-
ſtinis ſeſtumulis & hostibus Regni Gloriosissi-
mæ Virginis Mariæ mowić bede/ ktorych in
multiplici Claffe klade.

Sæ pierwsi. Ktorzy pâssim Duchowite stany/ przed Dyssidentami w Wierze traducunt: y ja gorsi nad Chama bo nie tylko ex nuditate improuisa publice sydza/ ale totu Cleru innocêtem, pro delicto aliquorum denigrant, in odium, Ecclesie bonum naražajac Potomności swey. A nie naprawiuje sież heretykow krozy suos Prælatos, choc ich niemaja in honore bosz lapi rapaces iednakże nigdy przed nami źle ich nie wspominają.

Drudzy ktorzy wszelkie mollities, in victu & amictu, wniesli wto Państwo Królowey niebieskiej/ y co rok ich przyczyniaja. Ktorzy virtuti Naswietsey Panny Capitales sunt hostes Božes sie ona Ancilla Domini z pokorynâ zwala/ y ztad ia tež p. Bog gratia plena przez Anyola pożdrowil. Oni opat iż sie porodzili Szlahta/ władzie tytułu y wolności tey impune Athæismum prowadzą palam y Króla y Boga kiedy chcąc bliźniac. Tym zabić Człowieka/ byle było czym zapłacić nie nowiną/ a mająli zkównych Sąd/ to iuz fakcyę/ Iura Sancta, Regni Matris Dei, violant & cladunt. Niepominac y tych musze/ ktorzy in Conuentib⁹ publis, voce libera abutuntur, promotione & condicione, partes malorum augendo. Ktorzy na Seymach/ czas drogi y ostatnim upadkiem Rzeczypospolitey upływaacy/ żartami y zabawami grzesznemi/ odbywaja. y zwłoczą: a godz człowiek oppressus ad asillum libertatis upplikuie/ wnet nañ otrzyma. Niezabawicy nas in pu-

In publicis negotijs à te negotia publica
przed trzecią z południa nápułzegárzu/ zaczel. A
gdyby tak żyd z wortkiem Judaszowskim ważył
sie/ predzeyby audyentyę ziednał w wielu z tych
mowie co bijs contra afflictos suos fratres.
Bo choć to żydzi dawni y teraznieysí Krzyżo-
wnicy byli / gdy bowiem Wlaśnieysze Brole-
stwo Nässe Crucem suam tulerunt z Polski
in illa Ecclipsi luminarium cælestis Reginę
Kto spiegiem częstym był/ Eto listy do Szwedów
przenośil/ prochow y armat im dodawał/ tylko
żydzi a przecie teraz in Cordc Poloniae pod czas
dzisiejszego Seymu/ pełna Warszawa żydów /
y wiedzą omnia arcana żydzi choć nieprzysie-
gli na arcana Reipublicæ. Ci Państwo to Ro-
rony Polskiey ze złotą y ze złotej ludzkości/ /
Cnoty vbożna na wpadek wielki Gycyzny naszej
iako piasek ikrzac sie y multiplikując Trudno te-
dy z Temi wzrovs pomienionemi balwanami/
(poti ich Królowa Niesiecka nie zmiesie) ma-
się rospostrzec cum Imperio & titulo suo glo-
rioso & protectione nas wßystkich/ w Odchła-
niach co dzienney afflictiey publiczney/ odmiany
wygladnacych in melius, tandem aliquando
rychloli Resurrectio optanda, Polska nu-
ditatem, nouo induet homine, y Cnot Sta-
ropolskich incarnabit kontersetem/ a zatym
nieśmiertelną vblogostawia dostonioscię
sub uno Dco, Rege & Lege.

Sekret

•JS)†(SG

Sekret ná Źnieſienie Dissidentium in Relligione.

Diuinus est in arcanis Dei. **W**o ma być tam
dem vnuſ Pastor, & vnum ouile.
Humani záſ consiliij. **I**ako ich verà fide prze-
noſiemy/ sub capite Sedis Apostolicæ, ták tež
powinniſmy y cnotámi. **W**o oni ſe contra fidem
errant, neſciunt quid faciunt, ale my nauki
máiac/ žyc nie wedlug Cialá/ y námietnoſći; a
žyiemy niektorzy bezbožnie/toc perona/ ſe nietylko
przez nás malz fidci incolz, non conuerteren-
tur: ale y bonz fidci vnit, ſcandalо quotidiano
znaſ/corruptentur. **A**nie bedzieli wžgor-
ſenia: doſyć znaſ bedzie. **D**e futuris prouide-
bit Deus, & Mater eius. **N**iektotce przy tey ni-
ſtepney/ Wniebowžiecia Koronacyey Kožnicy/
iako wierne Sanctissimi illius Dominij, & Re-
gni poddáñſtwo/ condigne to záęſniemy.

Sit Laus Reginæ Polorum,
Et Reginæ Polonorum
Cælis assumptæ Mariæ,
Matriq; nostræ Patriæ, A.

•JS)†(SG

Lunedì

23

D

KB

detto dunque

Jurzoraziem co sam umie ktore niewykonane tego jesczive
Scostime sko niewykonane tego zendi ale reszty po
scosy i na uzelnych dochodzi niewykonane. Jekosc.
sko. Ato spuscicieslerokim i tajniakolnymi. Ktajsko
patae ordynacji mazegospodk ujemie za wiele
niebo zamury i zwolny za teof stary gom za swiaski
morse zamiasla roniny za lby zemsta za cheladz
zwieta krobogatym konuse doktora bogate.
natyspracie jest panem otoniek krojaka
dmy suiat moty 55 blutorogow i idorkow
znamy mietokamieni makosci miasto bramy ma
wlosy zanota maryly zaognedz ma iagodij razgody
kutkow zawoda skrolo zapustaneypusle kradziany
usly za pagorek glosy acaramona ordyn
otniki anadisskie mietka mazodlany
pruwane oczy. Oka wgniane od natysiego
znowce. iakby opuszczone wtore. smella
albo tuk. ~~zaw~~ y dziedzina spala albo
tron ofra wrochnach bedze a druzyspracie
zobi i celi niesie na zamec celula na zamec
co oprowa ieli nuklo. tolre ieli nkrancie
co kula ieli na zmi i opoch ~~zaw~~ zrok.
co czysidz, ktory od force uslonij wiele czyni
skodz i porzku naspracie. ieli sie dolna
sympatyczne sko i etomu tuk ~~zaw~~ sko tuk
i etu w skosie serca sko, amygdales
pachem pustatem. ieli i etli uwa
cie sko i est ofra lewia miodem ktay ugeb
poniebach iak poszaw skylip bedz kicij
te kicij dobryj. wnikien permowac poernie
i ete itegz y dolnego narobi. Dokaranie mitosi
Si nesis oculi i et inamoredues moni offertyas
Dokaranie frakj ^{zaw} alit penis etc ecco 2
capit igne uox niesie ~~zaw~~ Dokaranie nietaska
~~zaw~~ abu i dokaranie ni glascia aqigut
Wnosi eten si natmala et oblicz et

- 13 34 dokareie węstanku Alas ab
15 6 oculis mutuatur amor prestrago
35 7 Semipides dokareie animusque d
23 8+ calis animus inhabitat reg alia
14 flinty 38 ex pte iora animi initia lo
kareie grecow. Amorem
10 21 perorulos amatoris vulneris
27 6 aditum patet faciens mani
20 Tanty 20 nam penetrat dokareie post
28 18 desperit Jesus petum et
cepit fletum amare lo
kareie mitosiorum. By decto intentam
esperit dokareie. Dokareie odpreria
gratiori ~~ij stut~~ inuenit ~~ij zbanier.~~ Boz
Kiego Hilebit os caro salutare Dei. ~~ij~~
llatego Ians. napiszyn Ewangelia Doro
na duchu prope viedli wola posposhe
Dniu nad domem Correy. Et tunc ei
dnoz Pancky cyrie proste Swojki lego
Kordadolina bedie napetniona akarda gbla
~~ij pagorek~~ poniosy beke. ~~ij~~ mija latwe
wyrobskie adwozi offre swa sielem
dlaczego radzja prasta natekier kare
nie, patak ognisze stawa ~~ij~~ spragnie pos
wytakiego byt naprawianal dla oka. ~~ad~~
kladato zbaudnie Pre!. Scindochi bi
law salutare Dei Sperancza cryta Salut
re Dei inuenie positem utrywanego ch
isia rea iogni prebita. Lbok wtocniaq
otworniq, zelj oka. Lutkie obarty granicy
i Polwula. Fijo tak wanionego ~~ij~~

13709

